

Jaarverslag van de Katholieke Vereniging voor Oecumene Athanasius en Willibrord

september 2013 – augustus 2014

Jaarverslag van de
Katholieke Vereniging voor Oecumene
Athanasius en Willibrord

september 2013 – augustus 2014

INHOUDSOPGAVE

1	Woord van de voorzitter	4
2	Mission statement	5
3	Symposia en ontmoetingen	5
4	Willibrordzondag en Zondag voor de Oosterse Kerken	7
5	Samenwerking met de Raad van Kerken	8
6	Reformatie	10
7	Evangelische impuls	11
8	Relaties met de Oosterse Kerken	12
9	Oud-katholieke Kerk en Oecumenisch Forum voor Katholiciteit	14
10	Voorlichting en publiciteit	15
11	Onderwijs en vorming	16
12	Toekomst van de vereniging	17
13	Bestuur	17
14	Overzicht van lezingen en artikelen	18
15	Bestuur en commissies	21
16	Financiële verantwoording	22

1 WOORD VAN DE VOORZITTER

Papier is geduldig

Wat er precies met dat ‘geduldig’ bedoeld wordt weet ik niet. Ik wil het hier in ieder geval zo verstaan: je kunt over van alles schrijven, het papier zegt nooit wat terug. In het latijn heet het: Epistula non erubescit, Een brief bloost niet.

Met jaarverslagen en heel wat andere rapporten is dat ook zo. Ze verdwijnen heel snel in de la of in het archief. Wanneer je jaarverslagen die elkaar opvolgen over een langere periode doorneemt dan doe je toch ontdekkingen. Dat zie je ook bij die van onze vereniging. Zo zal het iemand die de verslagen over de laatste jaren leest opvallen dat er andere accenten gelegd zijn. De vereniging houdt zich veel meer bezig met het versterken van de band met de lezers van onze tijdschriften Pokrof, het digitaal- theologisch oecumenisch tijdschrift Perspectief en een goed verzorgd ledenblad “Overeen”. Daarnaast vraagt ze aandacht voor de documenten van de landelijke Raad van Kerken over de dooperkenning en van de Wereldraad over de Kerk. Door de website opener en toegankelijker te maken en oecumene via Twitter, Facebook en LinkedIn meer onder de aandacht te brengen wordt zichtbaar dat we onze doelgroep allereerst willen verbreden en zo mogelijk verjongen. En we hopen dat de investering in menskracht en middelen de oecumenische gezindheid van de Nederlandse katholieken (en anderen!) versterkt.

Ontmoeting blijft nodig

Papier is geduldig en de media zijn dat ook. Eenrichtingsverkeer blijft op de loer liggen. Daarom is het voor de oecumene van wezenlijk belang dat christenen elkaar blijven ontmoeten en vragen blijven stellen. Walter kardinaal Kasper, emeritus voorzitter van de Pauselijke Raad voor de Eenheid van de Christenen, is daar een mooi voorbeeld van. Hij was ontgoocheld, toen hij moest constateren dat

Henk van Doorn, voorzitter.

zijn. Dat had toch in dat document moeten staan. Ontmoeting en dialoog zijn op alle terreinen tussen de kerken nodig. Dan had ook zo'n misser voorkomen kunnen worden. Alleen daarom al is het goed dat onze vereniging zich in het kader van “Refo500” blijft inspannen om voor katholieken dat beginjaar van de kerkhervorming niet onopgemerkt voorbij te laten gaan.

Ontmoeting met God is altijd nodig

Het Oecumenisch Directorium zegt zo mooi in nr 22: “De oecumenische beweging is een genade van God, geschonken door de Vader in antwoord op het gebed van Jezus en de smeekbeden van de Kerk die haar door de heilige Geest worden ingegeven”. Oecumene is een genade, waar wij om bidden! Wereldwijd en Kerkbreed doen we dat in de Bidweek om Eenheid in januari. Dat is goed. Onze wereld heeft het hele jaar verbondenheid nodig. Christenen geloven dat die geschonken wordt als we er met velen om vragen. Het hele jaar door.

Henk van Doorn, priester

2 MISSION STATEMENT

De Vereniging wil de Rooms-katholieke Kerk in Nederland dienen in het streven naar volledige gemeenschap tussen de Rooms-katholieke Kerk enerzijds en de Kerken van het Westen en de Orthodoxe Kerken anderzijds. Ervan overtuigd dat de eenheid van de Kerk een teken en een instrument is van de eenheid van de mensheid ondersteunt ze ook initiatieven die in het kader van de oecumenische beweging op nationaal, Europees en mondiaal niveau worden ontplooid (art. 2 van de Statuten).

Vanuit de rijke traditie van de Katholieke Kerk zet de Katholieke Vereniging voor Oecumene Athanasius en Willibrord zich in voor de oecumene in Nederland. Onder oecumene verstaan we de inzet van christenen en Kerken voor het herstel van de eenheid van de Kerk én voor de vele vormen van samenwerking die al tussen christenen uit verschillende tradities op cultureel en maatschappelijk gebied bestaan. De Vereniging handelt bij het uitvoeren van haar missie binnen de kaders van het *Oecumenisch Directorium* en de encycliek *Ut unum sint*. Ze laat zich ook leiden door de *Charta Oecumenica*.

De Vereniging is ervan overtuigd dat eensgezindheid en samenwerking tussen christenen en Kerken nodig zijn voor een geloofwaardige verkondiging en beleving van het Evangelie in onze samenleving. Ze zet zich daarom met vele middelen zoals ontmoetingen, gezamenlijk gebed, dialoog, studie en uitwisseling in voor de groei en de verdieping van deze eensgezindheid en samenwerking tussen christenen en Kerken uit het Westers en het Oosters christendom. De Vereniging beoogt hiermee tevens de maatschappelijke relevantie van het christelijk geloof voor de huidige cultuur en de dialoog met andere religieuze tradities duidelijker voor het voetlicht te plaatsen.

3 SYMPOSIA EN ONTMOETINGEN

Het behoort tot de traditie van de Katholieke Vereniging voor Oecumene en haar voorlopers om jaarlijks enkele grotere studiebijeenkomsten te organiseren. Een symposium dient de inhoudelijke verdieping van oecumenische vraagstukken en biedt gelegenheid voor oecumenische ontmoetingen en contacten. De keuze van onderwerpen wordt meestal bepaald door zaken die de aandacht van de vereniging hebben.

In het programma van 2013-2014 werden de volgende bijeenkomsten georganiseerd:

- In het kader van Refo500 organiseerde de werkgroep Refo500 van de vereniging in samenwerking met de *Tilburg School of Theology* op 15 oktober 2013 in het auditorium van het museum Catharijneconvent een

Symposium over Concilie van Trente

goed bezocht symposium over het Concilie van Trente. Drs. Hans de Jong schreef voor de website van de vereniging een uitvoerige impressie.¹ De teksten van de inleidingen werden gepubliceerd in het digitale oecu-

Prof. dr. Eduardo Echeverria

menische theologische tijdschrift *Perspectief* van de vereniging.²

- In het voorjaar van 2013 verscheen bij uitgeverij Brill de studie van prof. dr. Eduardo Echeverria, *Berkouwer and Catholicism*. Gerrit Cornelis Berkouwer was één van de grote gereformeerde theologen van de vorige eeuw die zich vóór en na Vaticanum II

uitvoerig hebben bezig gehouden met de bestudering van de Katholieke Kerk. In samenwerking met *Fontys Hogeschool Theologie en Levensbeschouwing* organiseerde de vereniging op 13 november 2013 in het Ariënsinstituut een mini-symposium rond dit boek met medewerking van dr. Eduardo Echeverria, mgr. dr. Hans van den Hende en dr. Erik Boer. Op de website van de vereniging werd verslag gedaan van dit symposium.³ De inleiding van mgr. Van den Hende werd gepubliceerd in *Perspectief*.⁴

- In de eerste week van november vond in Busan (Zuid-Korea) de Tiende Algemene Vergadering van de Wereldraad van Kerken plaats. Voorzitter en secretaris van de vereniging hebben daar aan deelgenomen en deden

daarvan op de website van de vereniging verslag.⁵ In samenwerking met *de Raad van Kerken* organiseerde de vereniging op 22 november in aansluiting op de algemene ledenvergadering in het auditorium van het Museum Catharijneconvent een evaluatieve bijeenkomst over deze grote oecumenische bijeenkomst in Busan. Ook daarvan werd een impressie op de website gepubliceerd.⁶ De meeste teksten van de gehouden inleidingen zijn onder het bericht gepubliceerd.

- Het voortdurende oorlogsgeweld in Syrië heeft tot een ongekende catastrofe geleid met meer dan honderdduizend doden en miljoenen vluchtelingen in Syrië en de omliggende landen. Gehoor gevend aan de oproep van de Syrisch-orthodoxe aartsbisschop van Nederland, Mor Polycarpus, heeft de vereniging in samenwerking met *Kerk in Actie*, *de Assyrisch-Mesopotamische Vereniging* en

10^e Algemene Vergadering Wereldraad in Busan

¹ <http://www.oecumene.nl/nieuws-blogs/nieuws/629-katholieken-en-protestanten-buigen-zich-samen-over-het-concilie-van-trente>

² <http://www.oecumene.nl/publicaties/perspectief/757-perspectief-2014-23>

³ <http://www.oecumene.nl/nieuws-blogs/nieuws/658-de-oecumenische-erfenis-van-gerrit-cornelis-berkouwer>

⁴ <http://www.oecumene.nl/files/Books/Perspectief/22/index.html#54>

⁵ <http://www.oecumene.nl/nieuws-blogs/blogs/645-weblog-henk-busan-2013>; <http://www.oecumene.nl/nieuws-blogs/blogs/646-weblog-geert-busan-2013>

⁶ <http://www.oecumene.nl/nieuws-blogs/nieuws/664-inspiratie-van-busan-in-utrecht>

Bijeenkomst over kerkelijke hulpverlening aan Syrië

de *stichting Help christenen in Syrië* op 20 juni 2014 in het St. Ephremklooster in Glane onder auspiciën van de Raad van Kerken een conferentie georganiseerd over kerkelijke hulpverlening aan Syrië. Op deze bijeenkomst werd aan de hand van concrete voorbeelden duidelijk gemaakt dat kerken en kerkelijke organisaties een belangrijke rol spelen in deze hulpverlening. Een impressie van de conferentie verscheen op de website.⁷ Artikelen over deze bijeenkomsten verschenen ook in het Reformatorisch Dagblad, het Katholiek Nieuwsblad en Tubantia.

4 WILLIBRORDZONDAG EN ZONDAG OOSTERSE KERKEN

In de communicatie met parochies nemen Willibrordzondag en de Zondag voor de Oosterse Kerken een belangrijke plaats in. Het zijn de momenten in het jaar dat

de vereniging de zaak van de oecumene en de Oosterse Kerken direct onder de aandacht kan brengen van parochies. Dat gebeurt veelal schriftelijk door de toezending van het communicatieblad *Overeen* en schriftelijke informatie over het thema van de zondagen. Het zijn ook dé momenten om reclame te maken voor het werk van de vereniging en parochianen te wijzen op de mogelijkheid lid of donateur van de vereniging te worden.

- Willibrordzondag (3 november 2013) viel dit keer samen met de Algemene Vergadering van de Wereldraad van Kerken die van 30 oktober tot 8 november in Busan (Zuid-Korea) werd gehouden. Het bestuur besloot om het thema van Willibrordzondag *God van leven, wijs ons de weg naar gerechtigheid en vrede* af te stemmen op de bijeenkomst van de Wereldraad van Kerken. In de uitgaven van de vereniging (*Overeen*, *Perspectief*, *Pokrof*,

website) is veel moeite gedaan om de thema's en documenten van de Wereldraad van Kerken voor parochianen toegankelijk te maken. Br. Adri Kortekaas, benedictijn van de Abdij van Egmond, maakte de preek schetsen en de voorbeelden voor Willibrordzondag.⁸

⁷ <http://www.oecumene.nl/nieuws-blogs/nieuws/767-kerkelijke-hulpverlening-voor-syrie>

⁸ <http://www.oecumene.nl/nieuws-blogs/nieuws/642-benedictijn-adri-kortekaas-maakte-preek-schets-voor-willibrordzondag>

Op Willibrordzondag wordt in parochies gecollecteerd voor het werk van de vereniging. De doelstelling deze collecte in alle parochies te houden is nog lang niet bereikt. In het aartsbisdom Utrecht doen parochies het beste mee en is de bijdrage uit collecte-opbrengsten verreweg het hoogste. In vergelijking met voorgaande jaren constateren we in 2013 na een opleving in 2010 en 2012 weer een terugval in de collecte-opbrengsten tot het niveau van 2009. De opbrengst van de collecte op Willibrordzondag bedroeg in 2013 €21.214,—

- Door de herziening van het collecterooster is de bishoppelijke collecte in parochies op de Zondag voor de Oosterse Kerken helaas komen te vervallen. Het bestuur besloot om de oude traditie van de Zondag voor de Oosterse Kerken op de vijfde zondag van Pasen voort te zetten. Dit jaar werd de aandacht gericht op de christenen van Syrië. De

preekschets werd gemaakt door aartsbischop Mor Polycarpus van de Syrisch-orthodoxe Kerk in Nederland.⁹ Tevens heb-

ben we aan deze zondag een inzamelingsactie gekoppeld ten behoeve van Caritas Syrië. Daartoe werd onder andere een interview gemaakt met mw. Rosette Héchaimé, de coördinator van Caritas Midden-Oosten en Noord-Afrika. De hulpactie bracht mede dankzij twee buitengewone collectes in het bisdom Rotterdam €7.000,— op.

5 SAMENWERKING MET DE RAAD VAN KERKEN

Bestuursleden en medewerkers van de vereniging onderhouden persoonlijk veel oecumenische contacten met christenen uit andere kerken. Vanuit de vereniging worden goede relaties onderhouden met vertegenwoordigers van andere kerken. Binnen het geheel van het werk neemt de samenwerking met de Raad van Kerken in Nederland een bijzondere plaats in. De Raad van Kerken is het platform voor oecumenische contacten en samenwerking dat door de kerken in Nederland is ingesteld. De Katholieke Kerk in Nederland is vanaf het ontstaan in 1968 lid van de Raad van Kerken en met drie leden vertegenwoordigd in de plenaire raad.

In de loop der jaren heeft de vereniging in diverse commissies en werkgroepen van de Raad van Kerken geparticipeerd. In het verslagjaar 2013–2014 vond samenwerking met name plaats in de volgende activiteiten.

- Voorzitter en secretaris van de vereniging namen deel aan de door de Raad van Kerken gecoördineerde voorbereiding op de Algemene Vergadering van de Wereldraad van Kerken in Busan. Vanuit Nederland namen ca. 25 mensen aan de bijeenkomst in Busan deel. In de slotboodschap van Busan roept de Algemene Vergadering

⁹ <http://www.oecumene.nl/kalender/zondag-v-d-oosterse-kerken/732-18-mei-2014-hulpactie-caritas-syrie>

van de Wereldraad van Kerken op tot een *Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede*. De Raad van Kerken in Nederland heeft onder voorzitterschap van ir. Kees Nieuwerth een taakgroep ingesteld met de opdracht hiertoe concrete voorstellen te formuleren.¹⁰

- In aansluiting op het project *Doop(v)erkenning* (2009-2012) is in 2013 bij de Raad van Kerken het project *Beleving van Eucharistie en Avondmaal* van start gegaan. Onder voorzitterschap van de oud-katholieke aartsbisschop van Utrecht, mgr. dr. Joris Vercammen, wordt in de komende jaren het gesprek hierover georganiseerd op landelijk en plaatselijk niveau. De coördinatie is in handen van een kleine kerngroep. In het verslagjaar vonden bij de Raad van Kerken twee landelijke bijeenkomsten plaats.¹¹ De uitwisseling was open en inspirerend. Voor het gesprek over de beleving van Eucha-

Prof. dr. E. Jonker leidt gesprek over beleving van Eucharistie en Avondmaal in Amersfoort

ristie en Avondmaal op het plaatselijke niveau werd een handreiking geschreven die vanaf september 2014 beschikbaar is.

- De Week van Gebed voor de Eenheid is al vele jaren een vast punt in de samenwerking met de Raad van Kerken. Geert van Dartel is voorzitter van de project-

groep die verantwoordelijk is voor de uitgave van de Nederlandse teksten. De laatste jaren wordt daarbij steeds nauwer samengewerkt met de Evangelische Alliantie. Er werd een gezamenlijke projectgroep gevormd, thema's en teksten werden op elkaar afgestemd. In 2014 lukte het voor de eerste keer om tot een gezamenlijke uitgave van de teksten te komen.¹² In de Evangelische Gemeente in Aalten vond een goed bezochte openingsdienst plaats. De samenwerking tussen Raad van Kerken en Evangelische Alliantie had ook een positief effect op de aandacht van diverse media.¹³

¹⁰ http://www.raadvankerken.nl/pagina/2711/bericht_uit_busan_van_kees_nieuw&highlight=pelgrimag,gerecht,en,vred

¹¹ http://www.raadvankerken.nl/pagina/2833/herkenning_in_sacrament&highlight=eucharistie,en,avondmal; http://www.raadvankerken.nl/pagina/2956/spiegelen_in_emmaüsverhaal&highlight=kamphuis

¹² http://www.raadvankerken.nl/pagina/2606/week_van_gebed_2014:_achtergrond&highlight=is,christus,dan,verdeeld

¹³ http://www.raadvankerken.nl/pagina/2767/aandacht_week_gebed&highlight=aalt

6 REFORMATIE

De oecumene in Nederland draait van oudsher om de relatie tussen Rome en Reformatie. Dat is zichtbaar in de vele hartelijke plaatselijke oecumenische contacten en samenwerkingsverbanden die in de loop der jaren tussen katholieken en protestanten zijn gegroeid. Weliswaar heeft de plaatselijke oecumene niet meer zoveel kracht en uitstraling als voorheen. De samenvoeging van parochies en de schaalvergroting van pastorale eenheden heeft bovendien tot een nieuwe situatie geleid, die consequenties heeft voor de oecumenische samenwerking. Voor de vereniging is het een uitdaging om deze consequenties te doordenken ten aanzien van zowel

Initiatiefnemer Refo500, prof. dr. Herman Selderhuis, omarmt Luther

de structuren die voor oecumenische samenwerking nodig zijn als de concrete mogelijkheden tot samenwerking in de praktijk van het kerkelijk leven.

De aandacht van de vereniging in relatie tot de kerken uit de Reformatie spitste zich in het verslag-

jaar in het bijzonder toe op twee zaken.

- Als projectpartner in Refo500¹⁴, een verband van organisaties dat op een open manier de relevantie van de Reformatie voor het voetlicht wil brengen, wil de werkgroep Refo500 van de vereniging bijdragen aan een oecumenische herdenking van het begin van de Reformatie in 2017. Hiermee sluit de vereniging aan bij voorstellen van de gezamenlijke werkgroep van de Pauselijke Raad voor de Eenheid en de Lutherse Wereldfederatie, die in 2013 het document *From Conflict to Communion* publiceerde.¹⁵ De symposia over de vruchten van de oecumenische dialogen (2011) en het Concilie van Trente (2013) werden vanuit die optiek georganiseerd. Mede op initiatief van de vereniging is in april 2014 aan de Protestantse Kerk in Nederland en aan de RK Bisschoppenconferentie het voorstel gedaan tot het instellen van een werkgroep voor de gezamenlijke herdenking van het begin van de Reformatie. Dit voorstel werd door beide kerken positief ontvangen.

- In de oecumenische dialogen met de kerken uit de Reformatie is het bijzondere of gewijde ambt een van de lastigste onderwerpen, waarin maar moeilijk vooruitgang wordt bereikt. De Katholieke Kerk erkent de kerkelijke ambten van de kerken uit de Reformatie niet vanwege het ontbreken van het wijdingssacrament. In de oecumenische dialogen met Lutheranen en Gereformeerden zijn de verschillen in ambtsopvatting uitvoerig besproken.

In april 2014 publiceerde dr. Arjan Plaisier, de scriba van de Protestantse Kerk in Nederland, in opdracht van de Generale Synode *Zeven brieven inzake het ambt*.¹⁶ Het zijn bemoedigende brieven, waarin vanuit het perspec-

¹⁴ <http://www.refo500.nl/news/4>

¹⁵ http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/chrstuni/lutheran-fed-docs/rc_pc_chrstuni_doc_2013_dal-conflitto-alla-comunione_en.html

¹⁶ <http://www.pkn.nl/werkvelden/Gemeenteopbouw/ambt/Paginas/Default.aspx>

tief van de kerkorde van de Protestantse Kerk de waarde van het bijzondere ambt wordt beklemtoond. In de zesde brief, gericht aan de Bisschoppenconferentie, wordt het vraagstuk van de wederzijdse erkenning van de ambten geplaatst in de context van de urgente missionaire opdracht waar de kerken in Nederland voor staan. ‘Kunnen we elkaars ambten erkennen als diensten die God gebruikt in de apostolische missie?’ luidt één van de vragen die Plaisier in deze brief aan de Bisschoppenconferentie stelt. Het bestuur van de vereniging heeft in een reactie aan de Bisschoppenconferentie de hoop uitgesproken dat de Bisschoppenconferentie op een open en creatieve manier op deze brieven van ds. Plaisier zal reageren.

7 EVANGELISCHE IMPULS

De stem van christenen van evangelische gemeenten en pinkstergemeenten is de laatste jaren in de Nederlandse oecumene sterker geworden. Het manifest ‘Wij kiezen voor eenheid’ en de gelijknamige bijeenkomst op het Malieveld op 6 oktober 2012 zijn daar een goed voorbeeld van.¹⁷ In de optiek van evangelische christenen en pinksterchristenen staat de missionaire opdracht voorop en dat kleurt de oecumenische contacten. De vereniging neemt al jarenlang deel aan ontmoetingen met christenen uit de Evangelische Alliantie en de Verenigde Pinkster- en Evangeliegemeenten.

In 2013 werd de eerste fase van de officiële gesprekken tussen vertegenwoordigers van de Rooms-katholieke Kerk (RKK), de Evangelische Alliantie (EA) en de Verenigde Pinkster- en Evangeliegemeenten (VPE) afgesloten. De commissie stond onder het gezamenlijke voorzitterschap van mgr. dr. Gerard de Korte en ds. Willem

Dialogogroep EA, VPE en RKK kwam bijeen in Driebergen

Smouter. Het doel van de twee jaar durende gespreksronde was om elkaars gebedstradities beter te leren kennen. Het eindrapport ‘De biddeloosheid voorbij’ werd in november 2013 aan de opdrachtgevers aangeboden. De conclusie van het beknopte eindrapport luidt als volgt:

‘Katholieken enerzijds en evangelischen en pinkstergelovigen anderzijds kunnen veel leren van elkaars gebedstradities. We zien het als een uitdaging voor evangelischen en pinkstergelovigen om in het gemeentelijk gebed ruimte te maken voor gebeden uit de schat van de kerk, zoals in ieder geval het Onze Vader en de Psalmen, maar ook gebeden van kerkvaders en gebeden uit de officiële gebedenboeken van de kerken. Die kunnen helpen om woorden te vinden waarmee God ter sprake wordt gebracht bij mensen en mensen ter sprake worden gebracht bij God. Voor

¹⁷ <http://www.wkve.nl/index.php?id=8>

katholieken zien we het als een uitdaging om ook in vrije gebeden de lofprijzing, het geloof en de noden van mensen op een persoonlijke manier voor de troon van God te brengen. Voor beiden geldt dat we ons ervan bewust zijn dat het gebed in kerkdiensten als voorbeeld en inspiratie kan dienen en dat dit publieke gebed bedoeld is om voortgezet te worden in de persoonlijke gebedspraktijk van gelovigen. Om de biddeloosheid voorbij te komen hebben kerk en gelovige (gemeenschap en individu) elkaar nodig, samen afhankelijk van Gods zegen.'

In 2014 is de lijn uitgezet voor een nieuwe ronde van gesprekken over evangelisatie. Vanaf september 2014 wil de commissie enkele katholieke parochies en evangelische gemeenten bezoeken waar zichtbaar aan evangelisatie gewerkt wordt.

Uiteraard onderhouden de EA/EZA¹⁸ en VPE ook contacten met andere kerken. Het *Nederlands Christelijk Forum*, dat enkele jaren geleden in het leven werd geroepen, speelt hierin een belangrijke rol.¹⁹ Bij de ontmoetingen die het *Nederlands Christelijk Forum* organiseert ligt het accent op persoonlijke ontmoeting en geloofsgesprek. De ontmoetingen van het *Nederlands Christelijk Forum* dienen ook een missionaire doelstelling en zijn een aanvulling op het werk van de Raad van Kerken.

8 RELATIE MET DE OOSTERSE KERKEN

De relatie met de oosterse kerken maakt een substantieel onderdeel uit van het werk van de Katholieke Vereniging voor Oecumene. De orthodoxe kerken van verschillende tradities: oosters-orthodox,

Aartsbischop Polycarpus van de Syrisch-Orthodoxe Kerk in Nederland

oriëntaals-orthodox e.a., zijn vrijwel allemaal in ons land gevestigd, als parochie(s) en soms als bischopszetel (Syriërs, Kopten).

Er zijn regelmatige contacten met geestelijken en gelovigen van deze kerken. De vereniging is bij belangrijke orthodoxe bijeenkomsten vertegenwoordigd. Een enkel voorbeeld: zij gaf *acte de présence* bij de inwijding van het Genocidemonument bij

de Armeens-apostolische kerk te Almelo en bij de vespers en lezing in de oud-katholieke Sint-Gertrudiskathedraal te Utrecht tijdens het bezoek van oecumenisch patriarch Bartholomeüs I (beide op 24 april 2014). Voorzitter Henk van Doorn, directeur Geert van Dartel en Pokrof-redactielid Huub Vogelaar hadden veelvuldig contacten met orthodoxen op de vergadering van de Wereldraad te Busan (Zuid-Korea) in het najaar van 2013.

¹⁸ In 2013 vond een fusie plaats tussen de Evangelische Alliantie (EA) en de Evangelische Zendingsalliantie. Zij gaan samen verder onder de naam EA/EZA.

¹⁹ <http://www.ncf.nu/index.php/over-ons>

Bij de voorbereiding van zowel de Zondag voor de Oosterse Kerken 2014, op 18 mei met het thema 'Kom en help! Hulpactie Caritas Syrië', als die van de publieksbijeenkomst over kerkelijke hulp aan Syrië op vrijdag 20 mei in Glane waren er intensieve contacten met de Syrisch-orthodoxe Kerk in ons land, met name met Mor Polycarpus, aartsbisschop van Nederland. Bij de lange aanloop naar 20 mei was er tevens een hechte samenwerking met Syrisch-orthodox priester Samoil Dogan en twee vertegenwoordigers van Suryoyo-organisaties, dhr. George Hanna en dhr. Aryous Ailo.

Verder vinden binnen het kader van het toerustingswerk door Leo van Leijssen rond oosters christendom (leerhuizen, lezingen) bezoeken aan orthodoxe parochies plaats, bijvoorbeeld aan de orthodoxe parochie van Gent (B) in de context van het Colloquium over de Kerkvaders in juni 2014 (overige bezoeken worden elders genoemd in dit jaarverslag). De medewerkers brengen ook hun individuele contacten met orthodoxen in het werk in. In de contacten met de orthodoxe kerken wil de Katholieke Vereniging voor Oecumene aandacht geven en vragen voor de eigen rol die deze kerken hebben in de oecumene, zowel in Nederland als het buitenland. Veel van de contacten met en aandacht voor oosterse kerken vindt zijn weerslag in de publicaties van de vereniging, met name (maar niet uitsluitend) in Pokrof en op de website.

Naast de contacten met orthodoxe oosterlingen zijn er de contacten met de katholieke geünieerde kerken in Nederland en met de Byzantijnse Gemeenschappen. Zo was de Katholieke Vereniging vertegenwoordigd bij de inwijding door Mor Ignatius Joseph III Younan, patriarch van Antiochië voor de Syrisch-katholieken, van hun parochiekerk te Arnhem (zondag 4 mei 2014) en bij de Landelijke Pokrofdag van de Byzantijnse Gemeenschappen (Nijmegen, zondag 20 oktober 2013), waar bij

Inwijding van de Syrisch-katholieke kerk in Arnhem door patriarch Joseph III Younan

de Goddelijke Liturgie mgr. Hans van de Hende, bisschoppelijk referent voor oecumene en oosterse kerken, mede voorging. Ook biedt de vereniging gastvrijheid aan de vergaderingen van het Byzantijnse Netwerk en van het overleg van de Byzantijnse celebranten (priesters en diakens).

Op het studieuze vlak onderhoudt de Katholieke Vereniging intensieve contacten met het Instituut voor Oosters Christendom aan de Radboud-Universiteit te Nijmegen. Op vrijdag 9 mei hield directeur prof dr Herman Teule zijn afscheidscollege waarbij ook de vereniging goed vertegenwoordigd was.

In zijn orthodoxe maar ook katholieke gedaantes vormt het oosterse christendom een van de drie hoofdstromen, naast westers catholicisme en protestantisme, van het wereldchristendom. Zonder hen, hun specifieke charismata en uitdagingen, geen oecumene. Daarom vormen de oosterse kerken een belangrijk aandachtsgebied voor het oecumenisch werk van de vereniging.

9 OUD-KATHOLIEKE KERK EN OECUMENISCH FORUM VOOR KATHOLICITEIT

In september van dit jaar viert de Unie van Utrecht haar 125-jarig bestaan met een congres en een oecumenische ontmoeting. De Unie van Utrecht werd in 1889 gevormd door kerkgemeenschappen die de besluiten van het Eerste Vaticaans Concilie inzake de onfeilbaarheid van de paus afwezen. *'In dat jaar stelden de oudkatholieke bisschoppen van Nederland, Duitsland en Zwitserland de Utrechtse Bisschopsverklaring op, waarin de leerstellige beginselen van de Oudkatholieke Kerken zijn vastgelegd. Voorts sloten zij een overeenkomst ter regeling van de kerkelijke gemeenschap. Deze omvat de uitwisseling van herderlijke brieven en besluiten, van liturgische en catechetische boeken, en wederzijdse hulp bij ambtsbediening en de opleiding van geestelijken. Geen bisschop mag verplichtingen tegenover andere kerken aangaan zonder instemming van de medeleden van de Unie. Uitvoerend orgaan is de regelmatig bijeenkomende internationale bisschopsconferentie (IBC) waarvan de oudkatholieke aartsbisschop van het Aartsbisdom Utrecht voorzitter is.'*²⁰

• De laatste jaren heeft de vereniging de contacten met de Oud-katholieke Kerk in Nederland aangehaald. In het spoor van de internationale dialoog tussen onze kerken werden enkele symposia georganiseerd. Het voor-nemen bestaat om over en weer gastcolleges mogelijk te maken. De internationale dialoog is inmiddels een nieuwe fase ingegaan. Uit Nederland nemen mgr. dr. H. van den Henden en de oud-katholieke pastoor drs. W. van der Velde aan de dialoog deel. Daarin gaat het om de plaats en betekenis van de Petrusdienst in de communio van de ene Kerk, het punt dus waarom men destijds met elkaar gebroken heeft. De vereniging volgt de voortgang

Symposium over katholiciteit in Utrecht

van het werk van deze internationale dialoogcommissie en zal zodra resultaten beschikbaar komen er weer een bijeenkomst over organiseren.

• Op initiatief van met name oud-katholieke zijde is enkele jaren geleden het *Oecumenisch Forum voor Katholiceit* (OFK) in het leven geroepen.²¹ Het doel van het forum, waaraan theologen van diverse kerken deelnemen, is om 'te werven voor de idee van katholiciteit als een kwaliteitskenmerk van de kerk'. Het werken aan de katholiciteit van de Kerk, zo verwachten de initiatiefnemers, zal bijdragen aan de oecumenische verbondenheid en de eenheid.

Het OFK en de vereniging hebben een gezamenlijke werkgroep gevormd met het doel een brede bespreking te organiseren van het nieuwe document *De Kerk – op weg naar een gezamenlijke visie*. Het doel van deze bespreking is om de gezamenlijke, oecumenische reflectie op de Kerk breder bekend te maken, maar ook om leeservaringen en reacties op deze tekst te verzamelen.

²⁰ http://www.okcongres2014.com/seite/201/unie_van_utrecht

²¹ <http://forumkatholiciteit.nl/>

10 VOORLICHTING EN PUBLICITEIT

Via de website, de sociale media en geprinte uitgaven draagt de vereniging de oecumenische gedachte uit. Daarbij worden verschillende doelgroepen aangesproken.

*Overeen*²² is het communicatieblad van de vereniging. Het verschijnt in een oplage van 8.000 exemplaren en wordt tweemaal per jaar toegestuurd aan leden, donateurs, parochies en relaties. Het blad wordt gemaakt door de medewerkers van de vereniging en informeert over actuele ontwikkelingen en de activiteiten van de vereniging. In *Overeen* wordt reclame gemaakt voor studiedagen en leerhuizen die de vereniging organiseert. Tevens is het een instrument voor de fondswerping van de vereniging.

*Pokrof*²³ is het tijdschrift over 'Oosterse Kerken, Christenen en Culturen'. Het verschijnt in een oplage van 1.000 exemplaren en heeft 686 abonnees (juli 2014). *Pokrof* wordt gemaakt door een breed samengestelde redactie en verschijnt 5 keer per jaar. Het blad probeert diverse aspecten van het oosters christendom toegankelijk te maken voor een breed publiek en richt zich op mensen die een bijzondere belangstelling hebben voor het oosters christendom.

*Perspectief*²⁴ is het digitaal oecumenisch theologisch tijdschrift van de vereniging. Het wordt gemaakt door een kleine redactie en verschijnt vier keer per jaar online op de website van de vereniging. Het wordt digitaal aangeboden aan 230 abonnees. *Perspectief* richt zich op lezers met een theologische belangstelling.

²² <http://www.oecumene.nl/publicaties/overeen>

²³ <http://www.oecumene.nl/publicaties/pokrof>

²⁴ <http://www.oecumene.nl/publicaties/perspectief>

²⁵ <http://www.oecumene.nl/>

²⁶ <https://www.linkedin.com/groups?home=&gid=2916176>

²⁷ https://www.facebook.com/groups/236106283154214/627373337360838/?notif_t=group_activity

In de communicatie speelt de *website*²⁵ www.oecumene.nl een belangrijkere rol. De website biedt een goed inzicht in de organisatiestructuur, activiteiten en publicaties van de vereniging. In het afgelopen jaar is de website grondig vernieuwd en uitgebouwd. Sinds april 2014 kan op de website ook een digitaal account worden aangemaakt. Dit is de eerste stap op weg naar een interactieve website waar ook leden, donateurs en sympathisanten hun bijdragen kunnen plaatsen. Ook op de sociale media is de vereniging te vinden met de groep Oecumene Online op linkedin²⁶ (222 leden) en een facebookpagina Katholieke Vereniging voor Oecumene²⁷ (388 leden). Met name op de facebookpagina worden veel

berichten over oecumenische zaken in binnen en buitenland geplaatst en wordt soms intensief gedebatteerd.

11 ONDERWIJS EN VORMING

De vereniging hecht veel waarde aan oecumenische vorming. Het is van belang dat oecumene als vak gedoceerd wordt aan de theologische opleidingen en dat er een aanbod aan oecumenische vorming is dat aansluit op de vragen uit de praktijk.

Geert van Dartel gaf in het verslagjaar het *college Oecumene* aan Fontys Hogeschool Theologie en Levensbeschouwing, het Bonifatiusinstituut van de Tiltenberg en het St. Janscentrum. Het doel van dit college is om studenten inzicht te geven in de katholieke beginselen die door Vaticanum II voor de deelname aan de oecumenische beweging zijn ontwikkeld, de resultaten van de oecumenische dialogen én studenten bekend te maken met mogelijkheden en kansen voor oecumenische samenwerking in de praktijk. Dit jaar werd in het bijzonder het document *De Kerk – naar een gemeenschappelijke visie* behandeld.

Leo van Leijsen legt zich toe op de overdracht van de spiritualiteit van het oosters christendom. Vanuit de vereniging heeft hij samen met partners enkele leerhuizen opgezet waar jaarlijks in totaal ca. 45 mensen aan deelnemen.

In samenwerking met de Protestantse Gemeente te 's-Hertogenbosch werd in 2007 *Bêt Drāshā – Oosters Christelijk Leerhuis* opgezet. In de zevende jaargang stond De Bergrede centraal.²⁸ Het bezoek aan een van de oosterse kerken in Nederland behoort ieder jaar tot de hoogtepunten van de leergang. Op 3 november werden de deelnemers aan het leerhuis ontvangen door de

Geert van Dartel

Leo van Leijsen

Armeense parochie in Almelo.²⁹

In samenwerking met de A.A. Brediusstichting in Hernen ging in 2011 *Disdaskalion – Oosters christendom en cultuur* van start. De vierde jaargang ging over het thema *De liefde in de oosterse christelijke tradities*.³⁰ Op 5 maart werd een bezoek gebracht aan de Russisch-orthodoxe parochie in Maastricht, waar de deelnemers gastvrij werden ontvangen.³¹

In het Thomashuis van de Dominicanen in Zwolle gaf Leo van Leijsen samen met mw. Rini Bekkers een cursus van drie avonden over het lezen van iconen. Mw. Ludie Gootjes-Klamer, één van de deelnemers, deed daarvan verslag op de website van de vereniging.³²

²⁸ <http://www.oecumene.nl/nieuws-blogs/nieuws/558-nieuwe-jaargang-leerhuis-den-bosch>

²⁹ <http://www.oecumene.nl/nieuws-blogs/nieuws/655-beth-drasha-bezoekt-armeense>

³⁰ <http://www.oecumene.nl/nieuws-blogs/nieuws/594-de-liefde-op-kasteel-hernen-2014>

³¹ <http://www.oecumene.nl/nieuws-blogs/nieuws/739-didaskalion-bezoekt-orthodoxe-kerk-in-maastricht>

³² <http://www.oecumene.nl/nieuws-blogs/nieuws/766-ludie-gootjes-klamer>

12 TOEKOMST VAN DE VERENIGING

De laatste jaren is het leden en donateurenbestand van de vereniging verder gedaald. Op 1 juli 2014 had de vereniging 840 leden en 4579 donateurs. Het is niet gemakkelijk deze zich doorzettende trend om te buigen. De achterban van de vereniging bestaat uit mensen die oecumene en het werk van de vereniging vele jaren een warm hart hebben toegedragen, maar nu op hogere leeftijd zijn. Het lukt nauwelijks om nieuwe leden en donateurs te winnen in de leeftijd onder vijftig jaar. Voor de toekomst van de vereniging is dat echter een harde noodzaak.

Het project *professionalisering relatiebeheer* dat in het verslagjaar is uitgevoerd in samenwerking met het bureau Webprofilering is er op gericht hierin een omslag te bereiken. De gedachte achter het project is dat in de contacten en communicatie met leden en donateurs de website van de vereniging een cruciale rol kan vervullen. Door de vereniging sterker op het internet te profileren, de interactieve mogelijkheden te vergroten en de informatie af te stemmen op specifieke doelgroepen, wordt het mogelijk nieuwe mensen te bereiken en ook nieuwe leden en donateurs aan te trekken. Voor dit doel is de website van de vereniging opnieuw ingericht en is de mogelijkheid gegeven om op de site een digitaal account aan te maken. De vereniging wil actieve vrijwilligers een belangrijke rol geven bij de uitbouw van de website. In een pilotproject dat in samenwerking met het bureau Webprofilering wordt uitgevoerd tot oktober 2014, worden vrijwilligers geworven die voor de taak van webredacteur worden toegerust.

De daling van leden en donateurs werkt uiteraard ook door in de inkomsten van de vereniging. Uiteraard blijft het streven van het bestuur er op gericht om door extra fondswerving het tekort op de exploitatie zo laag mogelijk te houden.

Secretaresse Mirella van Herp

Ondersteuning voor het
werk van de **Katholieke
Vereniging voor
Oecumene** is zeer
welkom.

Het rekeningnummer van
de vereniging is:

NL97 INGB 0000 8019 19

13 BESTUUR

In het bestuur van de vereniging hebben zich in het verslagjaar enkele belangrijke veranderingen voorgedaan.

Dr. Dick Akerboom

Op de algemene ledenvergadering dd. 22 november 2013 werd afscheid genomen van dr. Dick Akerboom en drs. Rob Kuiper. Beiden waren lange tijd lid van het bestuur. Dick Akerboom trad in 1987 toe tot het bestuur van de St. Willibrordvereniging en was sinds het midden van de jaren negentig lid van het dagelijks bestuur. Akerboom is een kenner van de Reformatie en in het bijzonder van de

Drs. Rob Kuiper

Prof. dr. Marcel Sarot

theologie van Luther. Hij was dit jaar een van de sprekers op het symposium over het Concilie van Trente. Dick Akerboom blijft als lid van de werkgroep Refo500 bij de vereniging betrokken. Rob Kuiper trad in 1995 toe tot het bestuur. Kuiper heeft zich in zijn studie gespecialiseerd in de theologie van Calvijn. In het bestuur heeft hij zich met name ingezet voor de fondswerving. Ook Rob Kuiper blijft via de werkgroep Refo500 bij de vereniging betrokken.

De algemene ledenvergadering stemde unaniem in met de herverkiezing van prof. dr. Alfons Brüning, hoogleraar 'Orthodoxie, mensenrechten en vredesvraagstukken' aan de Vrije Universiteit en on-

derzoeker 'Christendom van Oost-Europa' aan het Instituut voor Oosters Christendom te Nijmegen. Met Alfons Brüning is in het bestuur deskundigheid op het gebied van het oosters christendom gewaarborgd.

Van de vrijkomende bestuurszetels werd één plaats ingevuld. De ledenvergadering stemde unaniem in met

het bestuurslidmaatschap van prof. dr. Marcel Sarot, decaan en hoogleraar systematische theologie aan de Tilburg School of Theology.

Daarnaast werden ook de vacante bestuurszetels van het bisdom Rotterdam en Haarlem-Amsterdam weer ingevuld. Toegetreden tot het bestuur zijn dr. A. van der Helm, gedelegeerde voor oecumene van het bisdom Rotterdam, en drs. E. Fennis, kanselier van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

In het loop van het verslagjaar nam ds. Jan van Pijkeren afscheid van het bestuur. Van Pijkeren was vanaf 2008 adviseur van het bestuur namens de Protestantse Kerk in Nederland. Hij werd opgevolgd door dr. J. van 't Kruis.

Het DB tenslotte werd versterkt met drs. Rob van Uden als opvolger van Dick Akerboom.

14 OVERZICHT VAN LEZINGEN EN ARTIKELEN

Geert van Dartel

Cursussen en inleidingen

- College inleiding oecumene aan FHTL (september – december 2013), Bonifatiusinstituut (februari – juni 2014) en St. Janscentrum (september 2013 – juni 2014)
- Presentatie van het project Doop(v)erkenning voor het FUGO beraad in Utrecht op 13. september 2013
- Trente als inspiratiebron voor oecumene, parochieavond in Breda op 22 oktober 2013
- Is Christus dan verdeeld? Inleiding over het thema van de Week van Gebed voor de Eenheid in Haaksbergen op 22 januari 2014

Artikelen

- Verdieping en verbreding van de wederzijdse dooperkenning in: *Communio* 2013, nr. 6, 467-480
- Oecumene op Wereld(raad)niveau, interview met pastoor Henk van Doorn over bijeenkomst Wereldraad in Busan in: *Op Tocht*, januari 2014
- Daden van liefde in oecumenische verbondenheid in: *Bulletin pastorale dienstverlening van het bisdom Rotterdam*, maart 2014
- Dossier Gebedsweek voor de Eenheid voor de website www.lucepedia.nl van TST/Luce
- Diverse bijdragen voor de website www.oecumene.nl

Leo van Leijssen

Cursussen, lezingen, studiedagen

- Donderdagavonden 19 september, 10 oktober, 31 oktober, 21 november, 12 december 2014, 'De Bergrede', leergang *Bēt Drāshā ~ Oosters christelijk Leerhuis* in samenwerking met de Protestantse Gemeente Den Bosch, in: Franciscushuis te 's-Hertogenbosch, samen met ds Paul van der Waal en mevr. Aline Verbaas. Zondag 3 november 2013, bezoek aan dienst Armeens-apostolische kerk van Sint-Gregorius de Verlichter te Almelo, met aansluitend gesprek.
- Zondagochtend 29 september, Vredesweek 2013, overweging in Woord- en Communieviering in Adelbertkerk (Sint Ursulaparochie) te Delft, over christenen in Syrië en Midden-Oosten.
- Vrijdagavond 18 oktober, lezing 'Uitleg bij de Goddelijke Liturgie van Johannes Chrysostomus', voor Nijmeegs Byzantijns Koor, in centrum Groenestraatkerk, Nijmegen.
- Woensdagavonden 30 oktober en 6 november 2013, lessen 'Oosters christendom algemeen' en 'Oosters christendom en oecumene', HBO theologie Fontys, Utrecht.
- Zaterdag 9 november, lezing 'Eigenheid en charisma. De traditie en spiritualiteit van de Kopten', op studiemiddag van de Ridders van het H. Graf, Nederland, in Koptisch-orthodoxe kerk van de Aartsengel Michaël en Sint-Antonius Abt te Eindhoven.
- Vrijdagen 24 januari, 21 februari en 21 maart 2014, Didaskalíon~Leerhuis voor Oosters christendom en Westerse cultuur, drie studiedagen over 'De Liefde' in Kasteel Hernen i.s.m. de A.A. Brediusstichting. Zaterdagavond 5 april 2014, bezoek aan lezing en avonddienst in Russisch-orthodoxe H.H. Johannes Chrysostomos- en Servatiosparochie te Maastricht.
- Maandagavond 10 maart 2014, lezing 'Anastasisicoon' voor plaatselijke Raad van Kerken in centrum Protestantse Kerk, Oosterhout (N-Br).
- Donderdagavond 20 maart 2014, lezing 'De rijke wereld van de iconen. De icoon van Jezus' verheerlijking op de berg', centrum Laurentiuskerk (Jeruzalem-parochie), Breda.
- Vrijdagavond 4 april, lezing 'De Woestijn. Bestaans-werkelijkheid in de oosterse Kerken én bij de moderne westerse mens', in parochie H. Antonius Abt te Schaijk-Reek in kader van mini-parochiemijsie.
- Donderdagavond 10 april, lezing 'De Grieks-orthodoxe kerken. Een blik in vogelvlucht' voor oecumenische gespreksgroep 'Bespreek 't samen', Antoniuskerk te Ede.
- Woensdagavond 23 april 2014, lezing 'Oosterse Kerken, vruchten van de Geest', voor de internationale oecumenische Orde van de Tempeliers (OSTMTH) in Nederland, kasteel De Raay te Baarlo (L).
- Dinsdagavonden 6 mei, 20 mei, 3 juni, cursus 'Iconen lezen', in Thomashuis, Dominicanenklooster te Zwolle, samen met mevr. Rini Dekkers van Thomashuis.
- Vrijdag 20 juni, studiedag 'Kerkelijke hulpverlening Syrië', in Syrisch-orthodox Sint Ephremklooster te Glane, dagvoorzitter en medevoorganger oecumenische vespers.

Artikelen

- 'Interview met Paolo Dall'Oglio over Syrië', *Overeen* 31, oktober 2013, p 5. (NB Afgenomen 12 juli 2013; op 29 juli werd Paolo Dall'Oglio S.J. in Noordoost Syrië gekidnapt door islamistische rebellen en sindsdien is niets meer van hem vernomen.)
- 'Het Evangelie lezen met de Vroege Kerk', *Overeen* 32, april 2014, p 7.
- 'Wat is oosters christendom? De Kerken van het Oosten in vogelvlucht', 'Overzicht Oosterse Kerken' en literatuurlijst in *Dossier Oosters christendom* op website: www.lucepedia.nl, van Lucepedia (FKT/UvT), Tilburg University.
- 'De abdij van Chevetogne', *Pokrof* 2013, nr 4 (Chevetogne-special), p 3.
- 'Meditatie: De man van Pokrof', *Pokrof* 2013, nr 4, pp 12-13.
- 'Recensie: Bijbel lezen met de Kerkvaders', *Pokrof* 2014, nr 2, pp 18-19.
- 'Meditatie: Storm (op het meer)', *Pokrof* 2014, nr 3, pp 10-12 (Bij icoon van Geert Hüsstege).

15 BESTUUR EN COMMISSIES

Hoofdbestuur (peildatum: 1 juli 2014)

H. van Doorn, voorzitter en gedelegeerde voor oecumene van het aartsbisdom Utrecht
Drs. G. van Dartel, ambtelijk secretaris en directeur van het bureau
Prof. Dr. A. Brüning
Vic. drs. A. Bultsma, gedelegeerde voor oecumene van het bisdom Groningen - Leeuwarden
Drs. E. Fennis, gedelegeerde van het bisdom Haarlem - Amsterdam
Dr. B. Hegge, gedelegeerde van het bisdom Roermond
Mw. C. van den Heuvel- van Maarseveen, penningmeester
Dr. A. van der Helm, gedelegeerde van het bisdom Rotterdam
Prof. dr. J. Peters sj., vice-voorzitter
Mw. drs. E. Rommens-Woertman
Prof. dr. M. Sarot
Prof. dr. A. Scheer
Drs. T. Sip, gedelegeerde van het bisdom 's-Hertogenbosch
Drs. R. van Uden, diocesaan vertegenwoordiger van het bisdom Breda
Dr. C. van Vliet

Het **Dagelijks bestuur** werd in het verslagjaar gevormd door:

H. van Doorn
drs. G. van Dartel
prof. dr. J. Peters
mw. C. van den Heuvel
prof. dr. T. Scheer
drs. R. van Uden

Adviseurs

Dr. J. van 't Kruis, adviseur namens de Protestantse Kerk in Nederland
Drs. B. van Oers, adviseur namens het R.K. Kerkgenootschap

Staf en secretariaat

Drs. G. van Dartel, directeur (1 fte)
Mw. M. van Herp, secretaresse (0,4 fte)
Drs. L. van Leijssen, stafmedewerker Oosters Christendom (0,7 fte)

Redactie Perspectief

Dhr. E. Roovers
Drs. G. van Dartel

Redactie Pokrof

Drs. P. Baars
P. Brenninkmeijer
Dr. D. Bruinsma
Drs. G. van Dartel
Mw. drs. J. van Kessel
Drs. D. Langerhuizen, hoofdredacteur
Drs. L. van Leijssen, redactiesecretaris
Mw. dr. K. Tolstaja
Drs. H. Vogelaar

Werkgroep Refo500

Dr. D. Akerboom
Drs. G. van Dartel
Dr. A. van Eijk
Mgr. Dr. G. de Korte
Dr. H. Kronenburg
Drs. R. Kuiper

Webredacteuren

Drs. G. van Dartel
Drs. L. van Leijssen

Facebookpagina Katholieke Vereniging voor Oecumene

Drs. G. van Dartel
Mw. Drs. E. Rommens-Woertman
Drs. R. van Uden

16 FINANCIËLE VERANTWOORDING

	Begroting 2013	Exploitatie 2013
Baten	€	€
Contributies incl. bijdragen leden	20.000	19.346
Giften/legaten religieuzen	10.000	17.455
Giften/legaten vrienden	25.000	22.407
Projectsubsidies	30.000	30.000
Willibrordzondag	40.000	21.214
Abonnementen Pokrof	13.000	13.502
Cursussen en studiedagen	1.500	5.099
Advies en begeleiding	1.500	5.037
Verkopen	2.000	
Opbrengst beleggingen	20.000	39.115
Diversen		2.234
Totaal Baten	163.000	175.409
Lasten		
Kosten Activiteiten	36.000	39.442
Lonen en salarissen	106.000	110.194
Sociale lasten	23.000	26.178
Personeelskosten (arbo dienst, verzekering, overig)	4.500	4.607
Reiskosten	9.000	11.060
Huisvestingskosten	9.500	12.572
Kantoorkosten	5.000	5.422
Accountantskosten	4.500	4.740
Algemene kosten	3.000	867
Totaal Lasten	200.500	215.082
Uitkomst financiële baten en lasten		3.433
Buitengewone lasten		- 5.379
Mutatie voorziening personele lasten		
Resultaat	-/- 37.500	-/- 41.619

Samengevoegde Balans per 31-12-2013

Activa

	€
Materiële vaste activa	5.900
Financiële vaste activa	355.518
Kortlopende vorderingen	12.171
Liquide middelen	189.609
Totaal	563.198

Passiva

	€
Eigen vermogen	392.876
Voorzieningen	153.077
Kortlopende schulden	17.245
Totaal	563.198

Utrecht, 22 juli 2014

Colofon

© Katholieke Vereniging voor Oecumene, 's-Hertogenbosch

Omslag: Melrose leg van de Northern Cross Pilgrimage april
2014 (Foto: Jan Maassen)

Vormgeving: Van Dartel, Oss

Druk: Van Stiphout, Helmond

Katholieke Vereniging voor Oecumene Athanasius en Willibrord

Emmaplein 19⁰

5211 vz 's-Hertogenbosch

Telefoon: 073-7370026

Email: secretariaat@oecumene.nl

Website: www.oecumene.nl

NL97 INGB 0000 801919

